No. 14. 1817.

BREDASCHE COURANT.

ZATURDAG den 5 APRIL.

ZWEDEN.

In het Zweedsche dagblad de Post-Tidning, van den 18 dezer, leest men de volgende officieele berigten.

„ Stokholm den 14 Maart.

„ Gisteren avond ontving de regering berigten omtrent eene voorgewende aanslag welker doel zou bestaan in eene omkeering der tegenwoordige orde van zaken, en daardoor in eene krenking van de eer, den roem en de zelfstandigheid der natie. Alhoewel deze aangifte uit eene niet zeer geloofwaardige bron ontstond, zoo was dezelve nogthans van een zoo ernstigen aard, dat zij de aandacht des Gouvernements moest tot zich trekken; er werd een met de wetten onvereenstemmend onderzoek bevolen, ten einde zonder verwijl, te kunnen navorschen, of er zulke groote misdaden bestonden, dan wel of het slechts een lasteraar gewaagd hadde de trouw en denkwijze zijner medeburgeren te bezoedelen.

„ Naauwelijks had zich dit nieuws in de Hoofdstad verspreid of de Staatsraad, het Krijgs-kollegie, benevens de Veldmaarschalken, Generaals en Admiraals, het korps Officieren der alhier in bezetting liggende regimenten, met hunne Chefs, de Burgerij met haren spreker, Directeur Schwan, aan het hoofd, besloten dadelijk, om bij zijne Koninklijke Hoogheid den Kroonprins hunne opwachting te maken, en hunne trouw en verknochtheid te betuigen; terwijl zij denzelven verzochten, dat Zijne Koninklijke Hoogheid hun volk bij zijne Majesteit den Koning mogt willen zijn. Allen hebben ootmoediglijk er op aangedrongen, dat de krachtigste middelen, door de wet aan de hand gegeven, tegen degenen mogten te werk gesteld worden, welke overtreders dier wet mogten bevonden worden te zijn, gelijk zij ook gemeenschappelijk hun afkeer tegen de zoodanige aan den dag legden, welke in derzelve magtelooze uitzinnigheid, zouden trachten eene staatsregeling aan te tasten, die, op de liefde des zweedschen volks gegrond, op de levendigste erkentenis voor bewezen groote diensten op den nationalen wil uitgedrukt door de vertegenwoordigers des volks, en met toestemming van dat volk, tegen alle veranderlijkheid van begrippen en tegen alle berekeningen van factien vast gewaarborgd is."

Hetzelfde dagblad van den 17 Maart behelst het volgende officieel artijkel:

„ Onder de personen, welke den 14 dezer hunne opwachting bij Zijne Koninklijke Hoogheid den Kroonprins maakten, en waarvan in de *Post-Tidning* van den 15de is gewag gemaakt, heeft men den misslag gehad overteslaan Hunne Excellentien de Rijks Heeren. Sedert hebben al de burgerlijke en geestelijke collegien der Hoofdstad onderdaniglijk verzocht tot hetzelfde einde, aan Zijne Koninglijke Hoogheid te worden voorgesteld. Doordien de gansche natie, in de gevoelens door de eerste deputatien aan den dag gelegd, deelt, zoo heeft Zijne Koninklijke Hoogheid geene verdere waarborg daarvan, dan zijne eigene overtuiging willen aannemen."

De verhooren bij de politie, in de bovengemelde zaak duren voort. De aanbrenger van de gesprekken van onbekenden, welke tot die verhooren aanleiding heeft gegeven, een Logementhouder, met name *Lindhom*, ligt in zijn huis ziek, en tot dus ver, heeft men niemand gevangen genomen.

STOCKHOLM den 18 Maart. Het antwoord door Z. K. H. den Kroonprins, aan de afgevaardigden van den boerenstand gegeven; luidt aldus:

„ Met het levendigste vergenoegen ontvang ik uw' boodschap. Ik was steeds van de gewaarwordingen overtuigd welke gij thans, zoo voor u als voor den geheelen boerenstand van Zweden, hebt uitgedrukt. De regter zal onderzoeken, of er misdadigers zijn. Doch om uwe ongerustheid te stillen, kan ik u verzekeren dat de openbare rust en de onschendbaarheid de constitutie niet aan het minste gevaar zijn blootgesteld, en de Koning, ik en mijn zoon, van alle kanten, de vurigste bewijzen van trouw en verknochtheid bekomen.

„ Ik en mijn zoon kunnen ligtelijk sterven; maar als dit de wil der voorzienigheid mogt zijn, zoo vertrouw ik genoeg op het edel en vaste karakter der zweedsche natie, op hare van ouds bekende liefde voor de vrijheid en onafhankelijkheid, om volkomen overtuigd te zijn, dat dezelve hare instellingen bewaren en zich zelve waardig zoude weten te zijn. Verzekert, brave en opregte landlieden, alle uwe medeburgers van mijne genegenheid, en het vertrouwen, dat ik voor altijd aan hen heb gewijd."

FRANKRIJK.

PARIJS den 28 Maart. Eergisteren hebben de Ministers in de beide Kamers van de wetgeving eene ordonnantie van den Koning afgekondigd, waarbij de tegenwoordige zitting van de gezegde Kamers gesloten wordt, zoo als dezelve zich dan ook, dadelijk na de lezing, geschelden hebben.

De ordonnantie zegt niet wanneer dezelve weder bij elkander zullen komen, doch het algemeen gevoelen blijft zulks tegen de maand October bepalen.

Ofschoon de aanneming van het budjet door de Kamer van de pairs bijna buiten twijfel was, heeft echter de zaak zelve eenen gunstigen invloed op de publieke fondsen gehad, zijnde dezelve gisteren tot 61 fr. 10 c. gerezen.

De Koning gaat nog niet uit, ofschoon het weder sedert eenige dagen zeer zacht is, maar daarentegen werkt Z. M. aanhoudend met zijne Ministers; — gisteren zijn dezelve weder alle in den Raad vergaderd geweest.

PARIJS den 30 Maart. Gisteren avond zijn de hebreen de Cazes en d'Angles bij Zijne Majesteit geweest, en hebben aan Hoogstdenzelven voorgesteld, dat het voorzigtig zijn zoude de vertooningen van *Germanicus* niet te laten voortgaan, aangezien de beide partijen zoodanig verbitterd waren, dat hieruit noodwendig bloedige tooneelen moesten voortspruiten. De Koning heeft deze maatregel goedgekeurd. Heden ten twee uren zijn ansschen de vijf en zes honderd officieren der garde in het Paleis-Roijal bijeen gekomen, en hebben zich van daaro begeven naar den tuin der Tuilerien, welke de gewoone wandelplaats is der officiereu op halve soldij. Hun kreet van aanval was: *hoofd der kolonne naar de Tuilerien gekeerd!* en hun herkenningsteeken een wit lint door het knoopsgat gedaan. Niettegenstaande deze oorlogszuchtige gezindheid, is de voorzigtigheid der tegenpartij zoo groot geweest, dat het niet tot dadelijkheden is gekomen. Eenige officieren deze toebereidselen van uit de ramen van het kasteel gezien hebbende, hagaven zich naar de tuin, en maanden de vergaderde menigte aan om uit een te gaan, waaraan zij gehoor gaf, zoo dat er onder de muren van het paleis geene ergelijke vechtpartijen hebben plaats gehad.

Gisteren is de uitgave van het Journaal generaal voor eenen onbepaalden tijd geschorscht, en de Mercure geheel gesupprimeerd.

— Alles is op den regteroever van het bezettingsleger in beweging, voor het vertrek van onderscheiden korpsen der geallieerde troepen, die naar hun vaderland terug keeren. Verscheiden engelsche regimenten zijn op marsch naar Calais, alwaar zij zich van tijd tot tijd moeten inschepen: onder dat getal behoort een regiment dragonders. Zes duizend russen zijn op het punt van te vertrekken, zij zullen zich naar den Rijn begeven en door Duitschland gaan. Duizend Deenen en duizend Hanoveranen zullen door België trekken, terwijl duizend man van het saxische contingent hunnen weg ommiddelijk naar den Rijn zullen inslaan. Van eenen anderen kant zullen de pruissen, die het centrum van het leger uitmaken, en die bestemd zijn om Frankrijk te verlaten, zich ook op marsch begeven. In het begin van april zal de generaal baron van Zieten, opperbevelhebber van het pruissische legerkorps, eene wapenschouwing houden over 24,000 man, die in Frankrijk blijven, en bij die gelegenheid zullen er groote militaire manoeuvres op de oevers van de maas plaats hebben.

BAIJONNE den 16 Maart. Men ontvangt de akeligste berigten van de wanorden, welke roverbenden in de noordelijke streken van Spanje, vooral naar den kant van Galicie, plegen. Kerken en kloosters schijnen het bijzondere voorwerp hunner plunderingen te zijn, die van afschuwelijke wreedheden tegen de monnniken vergezeld gaan. Omstreeks St. Jago heeft zich eene bende vertoond, die op 300 man begroot wordt.

NEDERLANDEN.

BRUSSEL den 31 Maart. Men heeft het gerucht verspreid dat de Prins van Broglio, Bisschop van Gent, naar Frankrijk de wijk had genomen, doch tot dus verre is zulks bezijden de waarheid. De Prelaat, vernemende

(*Het vervolg op de kant van deze blads.*)

garde uit twintig duizend man van allerlei wapen, zoo der daar onder te rekenen twee regimenten Zwitsers, welke in zijnen dienst eenige regimenten Zwitsers en twee regimenten Duitschers, de laatste onder bevel van den Vorst van Hohenlohe. Alle de korpsen hebben bepaalde aalls

(*Het vervolg op de tweede bladzijde.*)

dat men de begonnen regterlijke vervolgingen wilde doorzetten, heeft zich naar Land toed bij Courcelles op de fransche grenzen begeven en inmiddels gezorgd dat bij van alle de bijzonderheden zijner zaak naauwkeurig werd onderrigt. Van den Landheer aangeschreven zijn of zullen worden Procureurs des Konings te Doornik te dien uitvoerel den om het verlenede bevel te doen volgende beschrijving van den Rijksel gevlugte aanslagen, zijn volgt.

Brieven uit Rijsel geven thans de navolgende beschrijving van den staat der Fransche armee, ehagrinde afwijkende van de vaderlandsche denkbeelden, welke men tot Rende van de vaderlandsche denkbeelden, welke men tot dus verre van den militairen toestand van Frankrijk heeft gemaakt. Volgens deze brieven bestaat de koninklijke

slag van eene verschrikkelijke gebeurtenis, welke in de gemeente van Baijgem (Oost-Vlaanderen) [illegible] heeft plaats gehad. In den nacht van [illegible] maand vond de land-patrouille, [illegible] vrouw was toegeschoten, den man [illegible] het lijk te verbranden van een meisje [illegible], hetwelk hij met greep steek[illegible] TOOVERES! ..... [illegible] zijn, heeft verklaard [illegible] zijne vrouw [illegible] te had kunnen bevrijden, [illegible] hebben ondergaan. [illegible] dert eenigen tijd, in [illegible] voorbeelden van [illegible] wreedheid [illegible] menigvuldigd, kan [illegible] merken, dat de [illegible] schijnt te willen [illegible] wreedheden welke [illegible]

's GRAVENHAGE den 1 April. Z. M. de Koning wordt tegen paasschen binnen deze stad verwacht.

BREDA den 3 April. Gisteren avond hadden wij het genoegen om eene volkomen gelukte proefneming te zien van de nieuw uitgevondene verlichting door middel van het GAZ.

De Heer Mr. *Nahuijs van Burgst*, President van ons *Departement* BREDA, *Tot Nut van het Algemeen*, heeft niet alleen aan zijne belofte voldaan, maar aller verwachting nog veree overtroffen. Zijn Edele heeft door een expresselijk, op eigene kosten, daartoe vervaardigd GAZ-APPARAAT in het klein, zoo als hetzelve in het groot doelmatig zou behooren te worden daargesteld, ten huize van *J. Reijbergh*, alwaar het Departement vergaderd, de schoonste proeven gegeven, welke allen volmaakt gelukt zijn, en de glansrijkste verlichting in onderscheidene directien en in de bekoorlijkste formen van Starren, Bloemen, enz., door de geheele zaal verspreid hebben. In eene beknopte, welsprekende, doch tevens duidelijke en voor het algemeen begrijpelijke voorlezing, heeft zijn Edele de geheele zamenstelling van dit nieuwe licht, en het nut en voordeel van hetzelve, voornamelijk voor Fabrieken, onwedersprekelijk aangetoond. De toevloed van alle de leden en aanschouweressen, zoo uit de stad als omliggende plaatsen, het algemeen applaudissement en de dankbaarheid aan onzen zoo hooggeschatten Voorzitter, voor zijne genomene en door het schoonst gevolg bekroonde moeite, toonden genoegzaam aan, welk belang zij allen in de eer stelden, om, voor zoo verre ons bekend is, de *Vierde Proef* met het Gaz-licht, welke met een goed gevolg in dit Koningrijk genomen is, in hun Departement te mogen aanschouwen.

De algemeene opgetogenheid maakte het niet raadzaam om de aandacht tot eenige Dichtregelen te roepen: welke ter deze gelegenheid, door één' der leden vervaardigd waren, ten einde ook tevens den Heere Mr. *Nahuijs van Burgst* zijne alle dankbaarheid te verzekeren; doch wij meenen aan onze lezeren geen ongenoegen te doen, door dezelve alhier aan hun mede te deelen.

Hoe dat Verlichting voorwaarts streeft,
Mogt gij uit deze proef ontwaren;
O! Dat de wenk, die 't Gaz ons geeft,
Den Geest verlichte, ons op doe staren,
Tot 't onvervalschte reden licht
Dat zuiver, onbevlekt, blijft gloren,
En voor geen' duisternissen zwicht,
Noch zich in zijnen glans laat storen!

Gij wenkt, Verlichting! en begoocheling zij verdwenen,
Dat dan het menschdom één's uw' groote les gevoel',
Gij reikt uw' lamp ons toe, 't wordt al door u omschenen,
Volschoonet wij doorzien uw' altijd zuiver doel!
O Ja, elk sterveling oorspronk'lijk reên van zeden,
Sluit niet, dan door verzuim, het oog voor 't licht der deugd,
Verwaarloost dan 't gezag der altijd trouwe reden,
Terwijl en duisternis en wartaal hem verheugt.
Door 't wondervol verlokt, uit zwakheid aan het dwalen,
Drinkt hij den zwijmeldronk der vuige zorg'loosheid,
Hij houdt het onwaar, waar, het zuiver zien, voor falen,
En wordt van 't oog des lichts, tot blindheid afgeleid.
Ras laat hij zich het roer des zelfbestuurs ontwringen,
Zwicht voor de stormen van der driften barreling,
En zoo vermeestert hem, nog bij de slikkeringen
Van het gezond verstand, de ziels verduistering!
Mogt dan de voortgang van deez' Gaz-verlichting tevens
Des voortgangs teeken zijn van 't licht dat God ons geeft,
Dan waarde men niet meer op 's donker pad des levens,
Maar zag den zuiv'ren glans, dien men verduisterd heeft.
Nog eens; mogt deze proef hier dubbeld nuttig wezen;
Zoo dat het kunstlicht, zich met 't Redenlicht verdeen
Dan zoude ik deze stond, waarop Hij voor mogt lezen;
Ter eer van 't Licht der Kunst, tot Nut van 't Algemeen.

MARKT-PRIJZEN der Stad BREDA, van den 4 April 1817.

Het Veertel	Tarwe	f	16: 6:	f	— : —
———	Rogge		10: 12:		— : —
———	Boekwijt		11: 2:		— : —
———	Haver		5: 1:		— : —
Het pond	Boter		— : 9:		8
De Ton	Aardappelen		— : — :		—
Het pond	Rundvleesch		— : 5:		—
———	Kalfschvleesch		— : 5:		10
———	Schapenvleesch		— : 5:		8
———	Versch Varkenvleesch		— : 6:		8
———	Gerookt idem		— : 7:		8
Het 1000	Eiken Telhout	f	3: —	f	— : —
———	Doof Hout		2: —		— : —
Schiken			4: —		— : —
Het 1000 pond	Hooi		— : —		—
———	Stro		— : —		—

PRIJZEN DER EFFECTEN.

Amsterdam den 1 April.

pCt.					
2½	Werkelijke Schuld		43½	a	44
	Restanten van de uitgestelde Schuld		1⅛	a	1¼
	Kansbiljetten	f	22½	a	23
5	Nieuwe Sijndicaat-Bons		94	a	94⅜
5½	Amerika, bij *Hope* en *Comp.*		103	a	103½
5	Rusland		85	a	85⅜
	Zweden			a	
4	Deensche Tollen		65⅛	a	65½
5	Pruissen			a	
2½	Weener Certificaten		19½	a	19⅝
5	Certificaten Monte Napoleone		48½	a	48⅝
	Ditto Napels		57	a	57⅛
5	Nieuwe Spanjaarden		28½	a	29

ADVERTENTIEN.

*** Mijne hartelijk geliefde Echtgenoote C. SCHRAMMEIER VERBRUGGE, verloste heden zeer voorspoedig van een welgeschapen ZOON.

J. VAN DER LEE.
ETTEN 20 Maart 1817. *Predikant.*

FAILLISSEMENT.

Bij Vonnis der Regtbank van koophandel, zitting houdende te Breda in dato 1 April 1817, geregistreerd te Breda denzelven dag, door den ontvanger RITS, is JACOBUS MOUWEN Stokenbakker, wonende te Breda, verklaard te zijn in staat van Faillissement, hebbende zich de Regtbank gereserveerd de opening van dit Faillit te bepalen tot nader desaangaande inkomen Rapport van den Heere Regter Commissaris, den Heer A. H. VAN REUTH, zijnde de Heer SCHAAK VAN BEEK tot agent van dit Faillissement benoemd.

J. F. MANSFELDT,
Griffier.

VIERDE DIRECTIE van FORTIFICATIEN.
VESTING BREDA.
PUBLIEKE AANBESTEDINGEN.

Ingevolge authorisatie van Zijne Excellentie den Heere Commissaris Generaal van Oorlog, en onder approbatie van Zijne Excellentie den Heere Staatsraad, Intendant Generaal voor de Administratie van Oorlog, zal namens den Generaal Majoor, Directeur der bovengemelde Directie van Fortificatien, *E. G van der Plaat*, door den Eersten Kapitein en eerst aanwezenden Ingenieur te Breda, *F. J. Beckman*, publiek en aan den minsteischenden worden aanbesteed:

1mo Het doen van eenige Reparatien aan 's Rijks Militaire Gebouwen en verdere Mersel- en Timmerwerken dezer Vesting, met het éénjarig onderhoud derzelve tot ultimo april 1818.

2do Het bouwen van vijf nieuwe Privaten aan en bij de Militaire Wachten aldaar.

3tio Het doen van eenige Herstellingen aan de Fortificatie- Aarde- en Zoode werken, het vegen der Grachten, en het planten van jonge Ypen en Canadasche Populieren op de Wallen dezer Vesting. En

4to Het doen van eenige noodzakelijke Herstellingen aan de Daken en Loden Goten van het Militairen Hospitaal en de Affuitloots, de Prinsenstal genaamd.

Alles vervat in vier afzonderlijke Bestekken.

Deze Bestedingen zullen plaats hebben op zaturdag den 12 april 1817, des morgens om elf uren, in het Logement *de Prins Cardinaal*, te Breda, alwaar de Bestekken en gedrukte algemeene Voorwaarden, acht dagen bevorens ter lezing zullen liggen; zijnde inmiddels nadere informatie te bekomen bij de Garnizoen houdende Ingenieurs.

ROULAGE
VAN BREDA OP ANTWERPEN EN BRUSSEL, VICE VERSA,
Van MERTEN KOCX,

Die sedert 25 jaren Voerman is geweest van Breda op Antwerpen, vice versa, doch thans wegens de vermindering van frontieren Besloten heeft, zijne *Roulage* verder uit te breiden.

Gemelde *Roulage* correspondeert met de schepen of vaar-

(*Vervolg op de kant van deze blaadz.*)

Te BREDA, bij W. VAN BERGEN en COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers

Smal Druk, te *Amsterdam*, bij VERELLEN, in den Spiegel in den Kamsteeg; te *Mechelen*, bij VAN KALSTEER in de Stad Frankfort, te *Brussel*, bij J. KNAAPS in den Steitel op het Korenhuis.

Bevelende zich in de gunst en recommandatie van een ieder, voorals van alle negotieerende lieden, terwijl men op eene spoedige, prompte en civiele bezorging kan staat maken.

MR. NR. W. VAN BERGEN & COMP., Boekdrukkers en Boekhandelaars te Breda, staken bij dezen bekend, dat zij met primo mei aanstaande van

woonplaats zullen veranderen, en hunne affaire alzoo zal worden verplaatst, mede op de Groote Markt, aan de westzijde lett. D, n.o 11, schuins over het Stadshuis te Breda.

BIJ W. VAN BERGEN & COMP., zijn te bekomen. Geheugens tekeningen voor de Ontvangers, De Godsdienst leer van den Bijbel door J. L. Ewald.

BIJ W. VAN BERGEN & COMP., zijn te bekomen. Gemeenzame Redenvoeringen over de Hoofdwaarheden der Christelijke Godsdienst, door J. L. Ewald.

*** BIJ W. VAN BERGEN, gezworen Collecteur in de KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ, zijn nog te bekomen scheele en gedeelten van LOTEN tot de KOOP en in HUUR, in de 119de Loterij, welke zal beginnen te trekken op den 28sten April aanstaande. Prijs-courant.

Belangrijke waarnemingen omtrent het Slapwalde-